

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 24020005

Ákvörðun nr. 57/2024

Þann 8. nóvember 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 57/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá lögmanni f.h. [REDACTED] dags. 12. febrúar 2024. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við framkomu starfsmanns embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þann 5. febrúar 2024. Fram kemur að kvartandi hafi verið á leið sinni að sækja fund í Alþingishúsinu en þegar hún hafi verið komið að anddyri hússins hafi lögreglumaður rifið í sítt hár kvartanda til að hindra innkomu hennar í þinghúsið. Hún hafi hins vegar slitið sig lausa og haldið á fundinn.

Nefndin óskaði eftir frekari upplýsingum frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu með bréfi dags. 29. febrúar 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega

starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 8. mars 2024. Meðfylgjandi voru gögn málsins, upptökur frá Alþingi og úr búkmyndavél lögreglumanns á vettvangi. Atvikið náðist á upptökur.

Í bréfinu kemur m.a. eftirfarandi fram:

„Samkvæmt lögreglulögum nr. 90/1996 er hlutverk lögreglu m.a. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, vernda eignarrétt og opinbera hagsmuni. Þann 5. febrúar sl. voru mótmæli við Alþingi Íslendinga og var von á töluverðum fjölda fólks þangað. Lögregla var á staðnum til að halda uppi allsherjarreglu, tryggja að mótmælendur truflaðu ekki störf Alþingi auk þess að lögregla tryggir eftir fremsta megni öryggi þingmanna, ráðamanna og æðstu stjórnar ríkisins. Aðgerðardeild lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu var með viðbúnað og í samræmi við 15. gr. lögreglulaga var búið að girða af svæði fyrir framan Alþingishúsið þar sem mótmælendur héldu sig. Lögreglumenn vöktuðu sína pósta og gættu þess að aðrir en þeir sem þangað ættu erindi kæmust ekki í þinghúsið. Samkvæmt dagbók lögreglu var talið að um 200 manns væru á svæðinu við mótmæli um kl. 15:24. Samkvæmt 1. mgr. 15. gr. lögreglulaga nr. 90/1996 er lögreglu heimilt að hafa afskipti af borgunum til að halda uppi almannafriði og allsherjarreglu og til að gæta öryggis einstaklinga eða almenning og er lögreglu í þeim tilgangi heimilt að krefjast þess að maður segi til nafns sín, kennitölu og heimilis og sýni skilríki því til sönnunar sbr. 5. mgr. sama ákvæðis. Lögreglumenn geta ekki vitað nákvæmlega deili á öllum sem koma að þinghúsinu og segjast vera að fara á fund í húsinu. Það er því í samræmi við framangreint sem [REDACTED] var beðin að gera grein fyrir sér.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu og háttsemi tiltekins starfsmanns embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem bárust. Með hliðsjón af þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, sér í lagi upptöku úr búkmyndavél lögreglumanns á vettvangi, sést skýrt að ekki hafi verið rifið í hár kvartanda eða að óásættanlegar starfsaðferðir hafi verið viðhafðar í umrætt sinn. Nefndin telur að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 8. nóvember 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir